

Ålands undervattensnatur – bilder under ytan

Petra Arola, Ålands Landskapsregering

28.4.2021

Undervattensnaturen på Åland

- Vacker, unik, och ställvis välbevarad
- Stor variation, även mellan närbelägna områden
- Många olika undervattenslandskap

Storklyndan, N Brändö. Linn Engström 2020

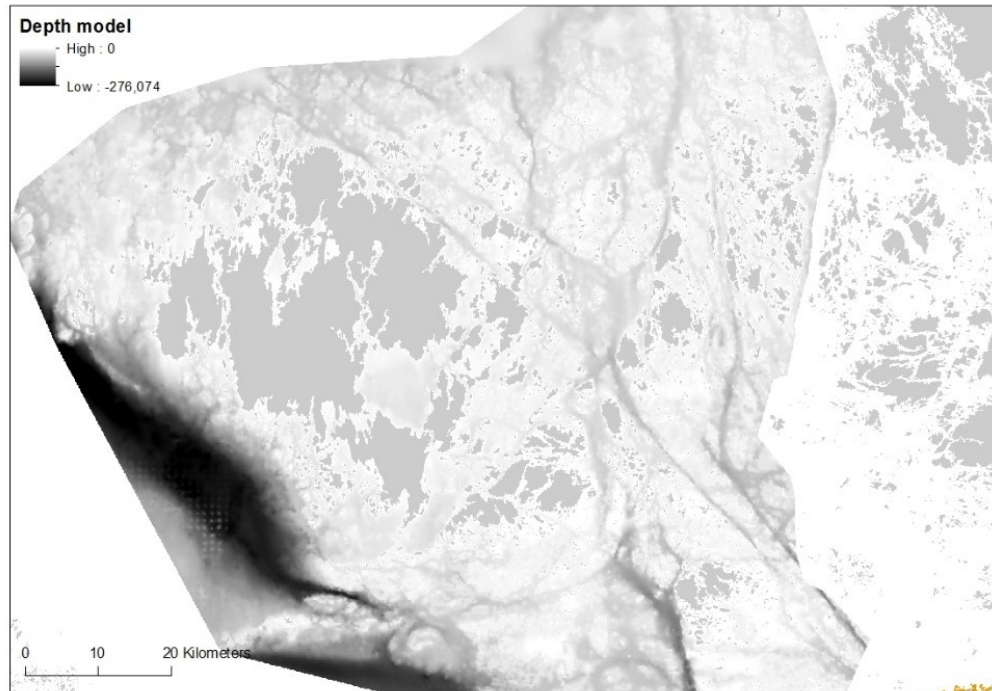

Hon yttra, N Brändö. Niklas Niemi 2020

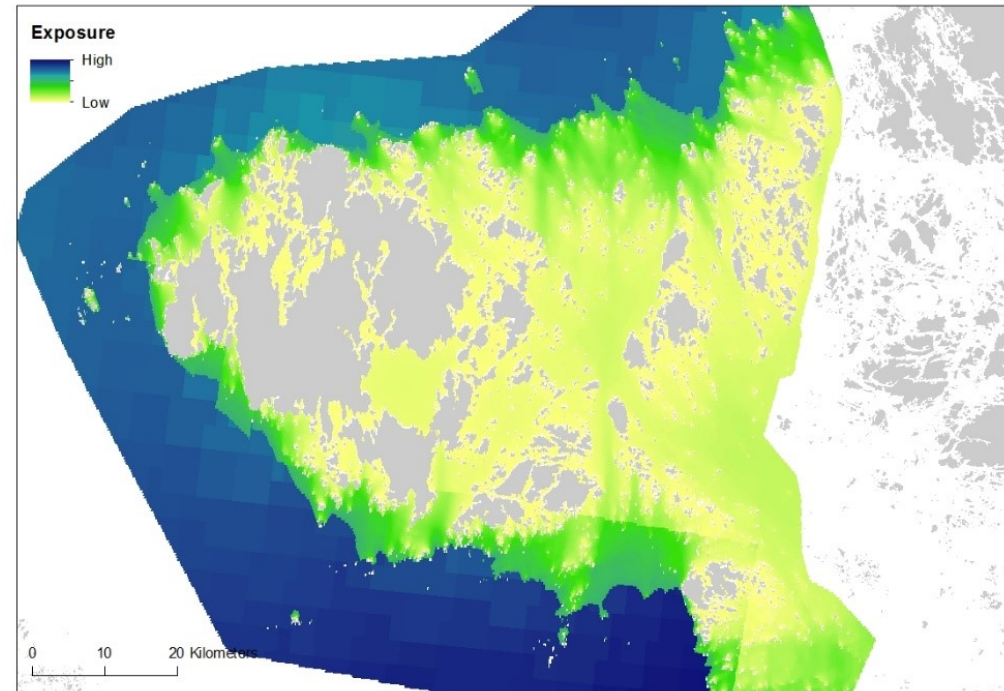
Undervattensnaturen på Åland

- Naturtypen bestäms av miljöförhållandena
- Skärgården delar upp undervattensnaturen i en slags mosaik

Djupmodell (SYKE)

Exponeringsmodell (M. Isaeus)

Karteringar av undervattensmiljöer på Åland Fältarbete

- Juli-Augusti 2019, tre personers fältteam
- NV och N Åland
- 3-4 dagar/vecka i fält
 - Laboratoriejobb (mikroskopering)
 - Kontorsjobb
- Mycket positiv erfarenhet

Forststyrelsen 2016.

Märket. Tony Cederberg 2019.

Karteringar av undervattensmiljöer på Åland Dykning

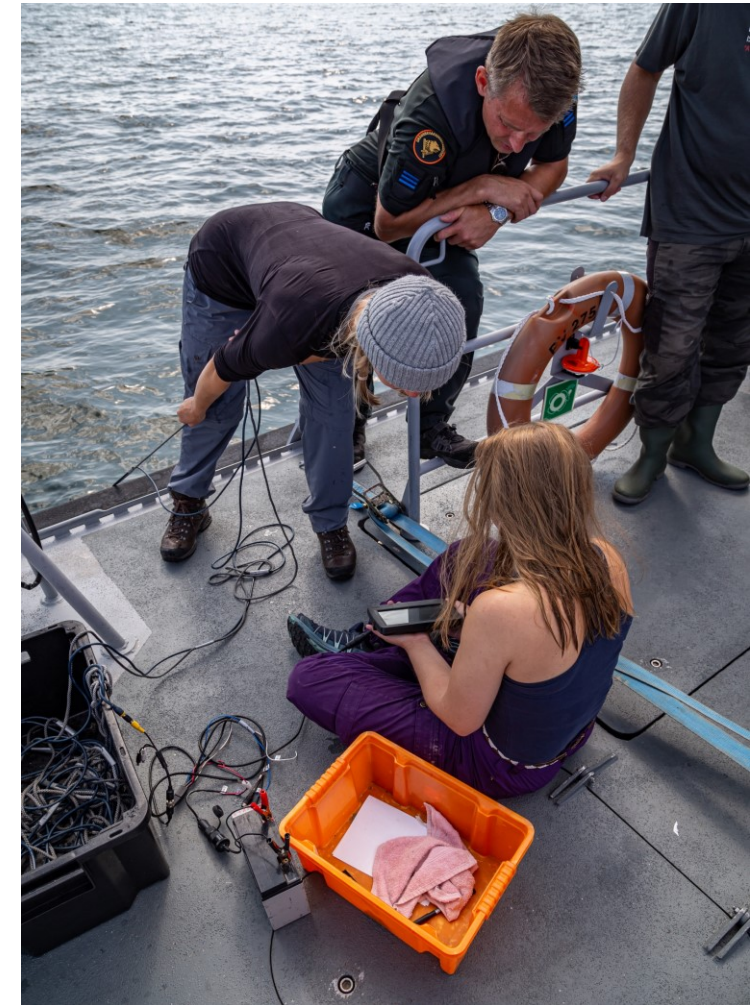
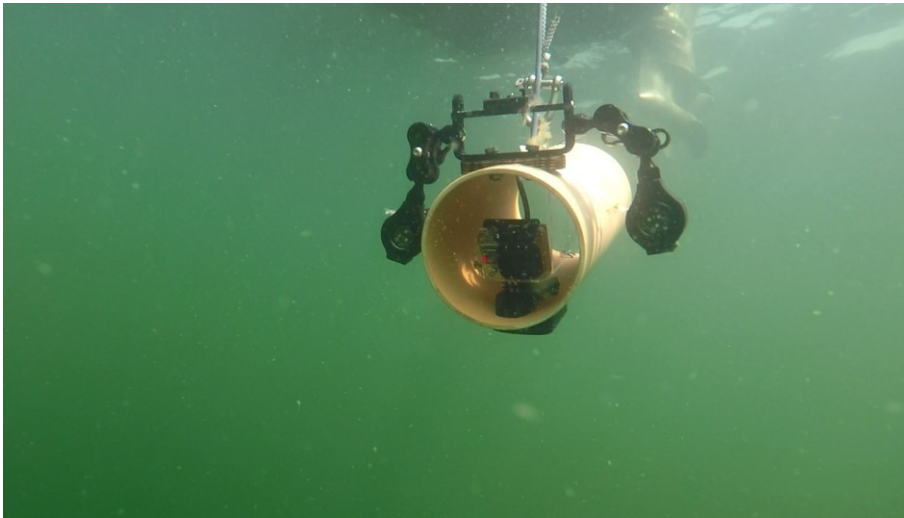

Yxskär, N Kumlinge.
Niklas Niemi 2020

Rödsjär, NÖ Åland. Linn Engström 2020

Karteringar av undervattensmiljöer på Åland Drop-video

Märket. Tony Cederberg 2019

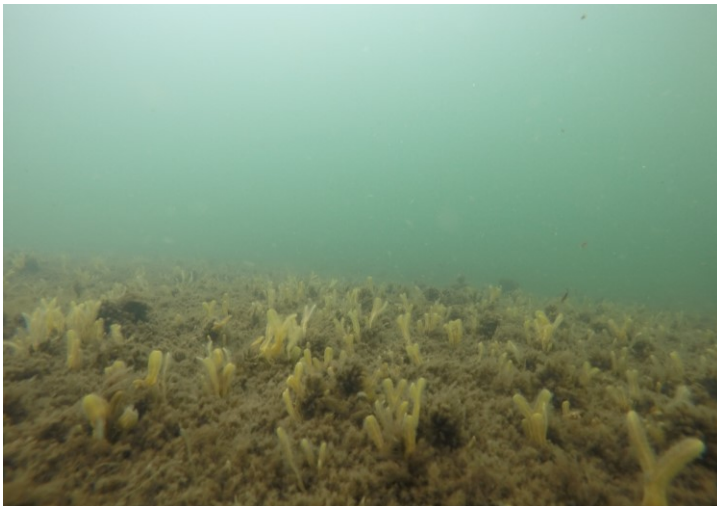
Vegetation under vattenytan

Blåstångsbälten

- Allmänna på hårda bottenar
- Djup: 4-5 m, djupaste fyndet på Åland 10,6m (NV Åland)
- Stor artrikedom: alger, fiskar, evertebrater

Storklyndan, N Brändö. Linn Engström 2020

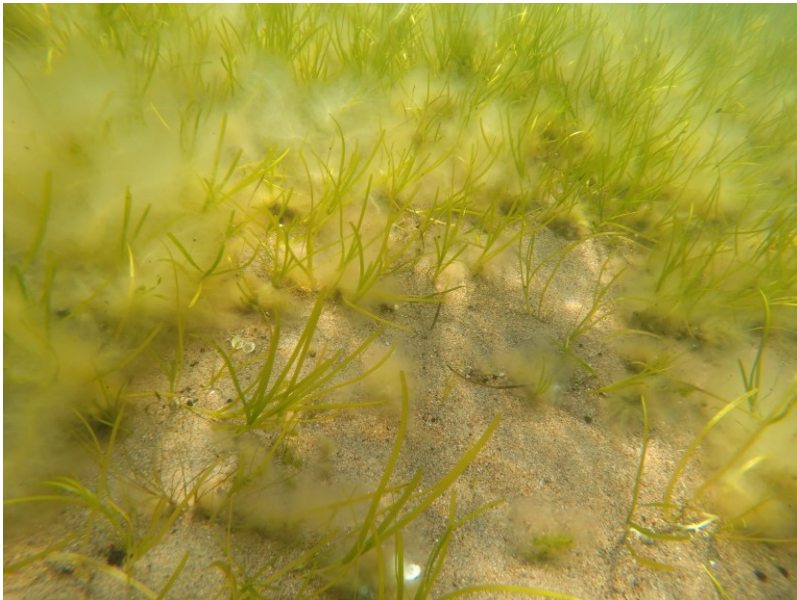
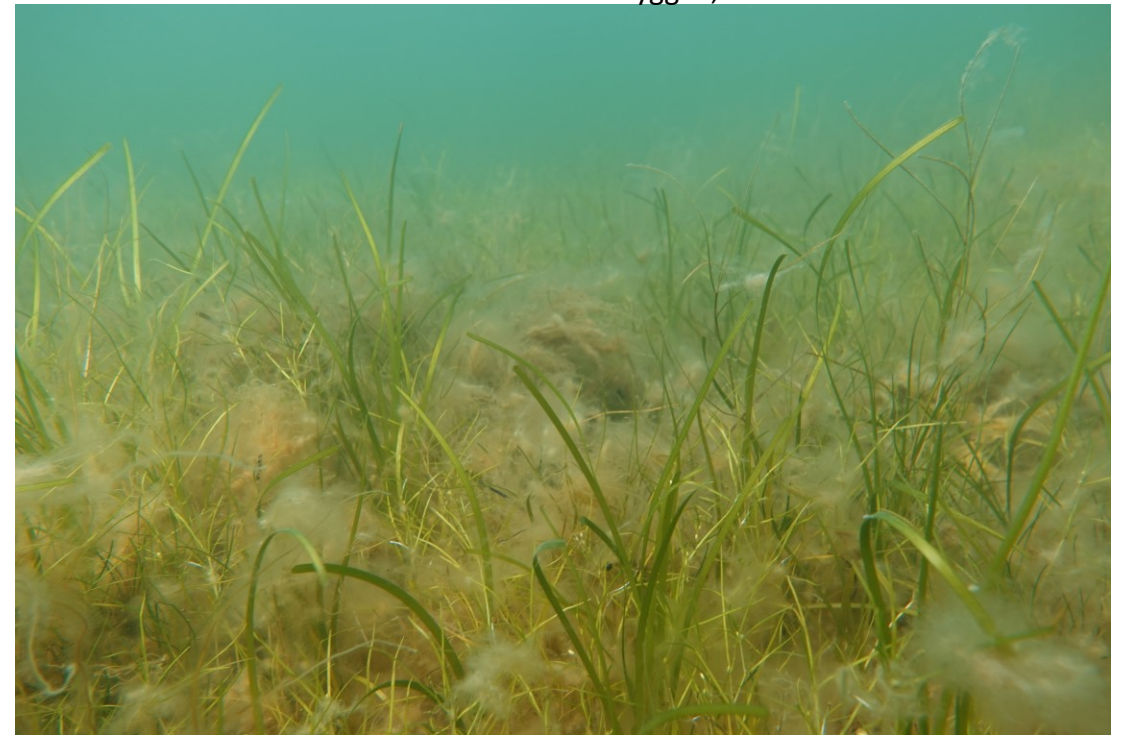
Hamnskär, Eckerö. Linn Engström 2019

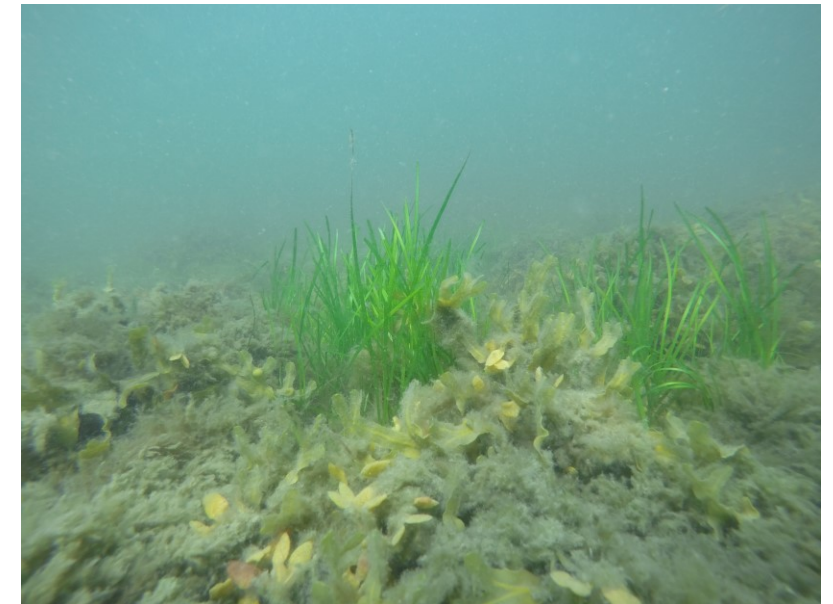
Vegetation under vattenytan

Ålgräsängar

- Förekommer på sandbottnar
- Djup: 2-4 m
- Mer ovanlig kring Åland, klassad som sårbar
- Växer ofta tillsammans med andra arter (hårsärv, borstnate, ålnate)

Rödskär, NÖ Åland. Linn Engström 2020

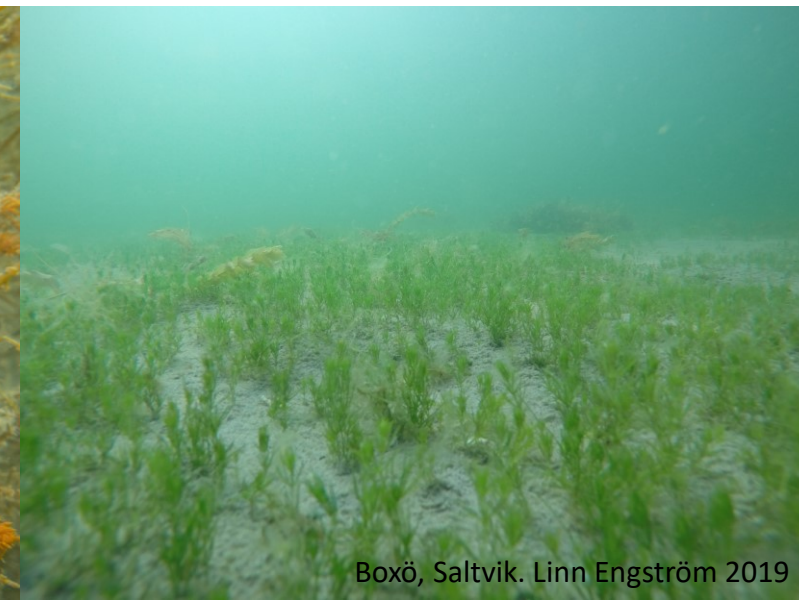
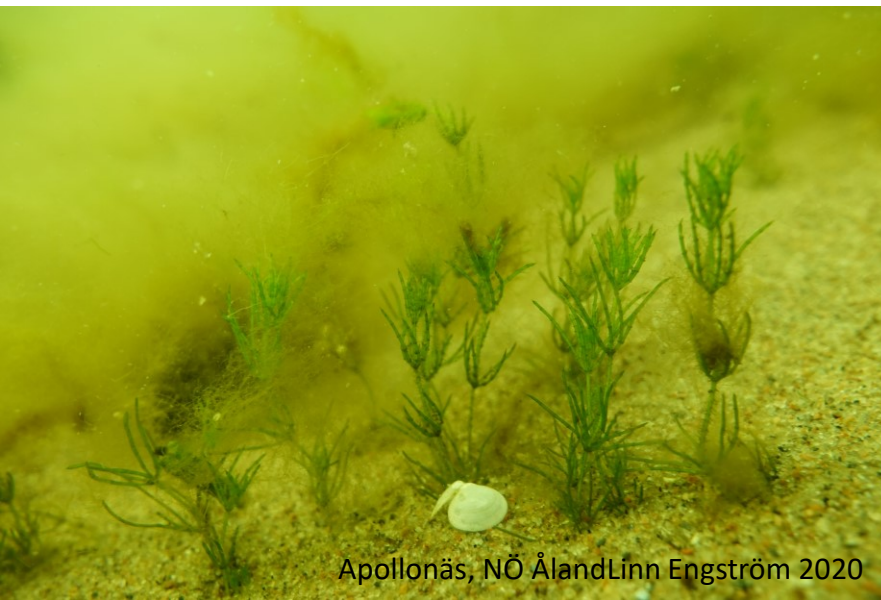

Postbryggan, Eckerö. Linn Engström 2020

Vegetation under vattenytan

Kransalgsängar

- Förekommer på sand- och mjukbottnar
- Många olika arter
- Ofta i grunda vikar där de fungerar som viktiga förökningsområden för fiskar

Vegetation under vattenytan

Trådalger

- Mycket allmänt förekommande på hårda bottenar
- Gröna, bruna och röda trådalger
- Ettåriga och fleråriga trådalger
- Barnkammare för bl.a. juvenila evertebrater

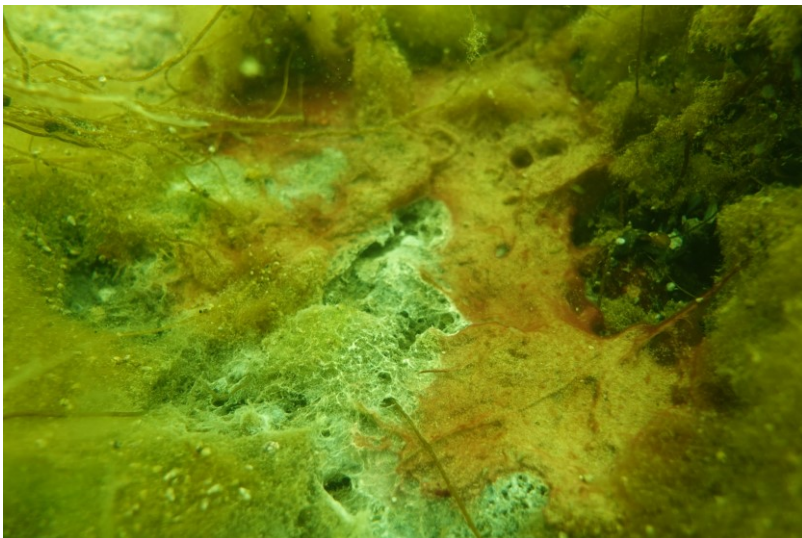
Vegetation under vattenytan

Trådalger

- Ettåriga trådalger frodas i eutrofierade vatten och kan kväva annan vegetation genom att växa över den eller skapa mattor av drivande alger
- Döda bottnar uppstår p.g.a. syrebrist

Västra Borgskär, Kumlinge.
Linn Engström 2020

Blackskär, Kumlinge. Johan Malmberg 2020

Innerskär, NV Brändö. Linn Engström 2020

Ljungskär, NO Åland. Linn Engström 2020

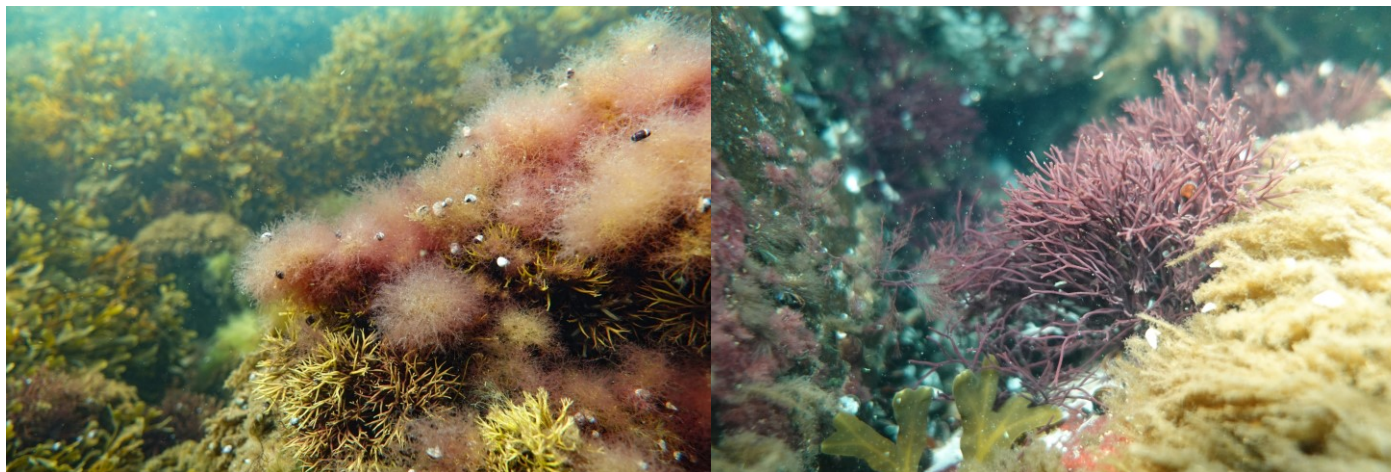
Vegetation under vattenytan

Rödalg

- Förekommer på hårda bottnar
- Växer på större djup än grön- och brunalger, ner till 18 m
- Flera arter som tillsammans bildar rödalgssamhällen
- Bildar viktiga habitat för fiskar och evertebrater

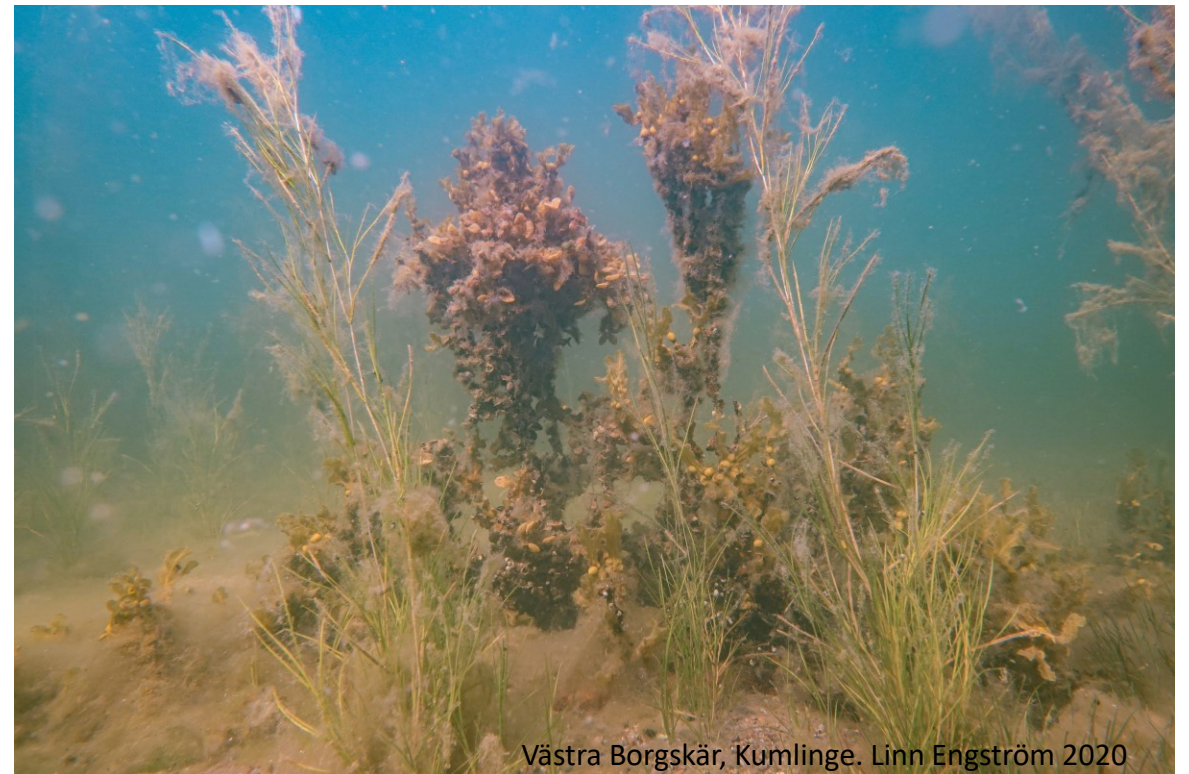
Storklyndan, N Brändö. Linn Engström 2020

Vegetation under vattenytan

Kärlväxter

- Många olika arter, t.ex. ålnate, axslinga, hårsärv, bortsnate
- Förekommer på sand- och mjukbottnar
- Växer tillsammans med t.ex. ålgräs och kransalger, bildar en blandad vegetation
- Flera arter mycket allmänna och kan konkurrera ut andra arter, men samtidigt är de viktiga habitat

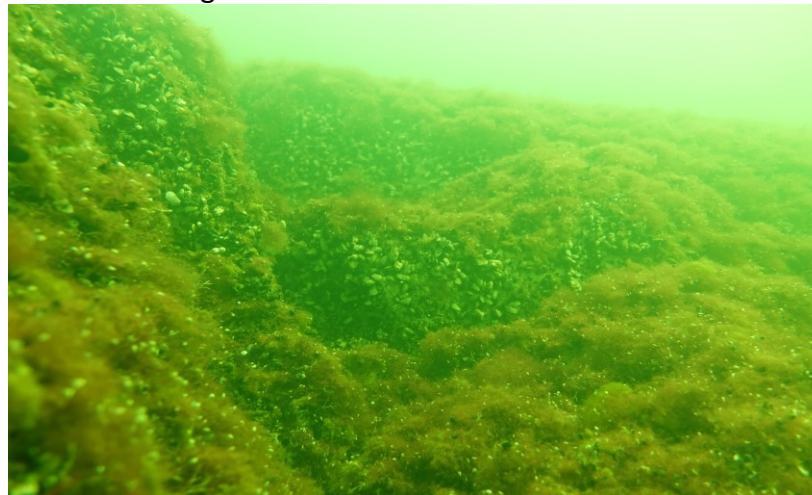
Djur under vattenytan

Blåmusslor

- Allmän, bildar täta blåmusselrev på klipp- och stenbottnar
- Förekommer ner till 50 m djup
- Filtrerar och renar vattnet
- Viktigt habitat för evertebrater, föda för sjöfåglar och fisk

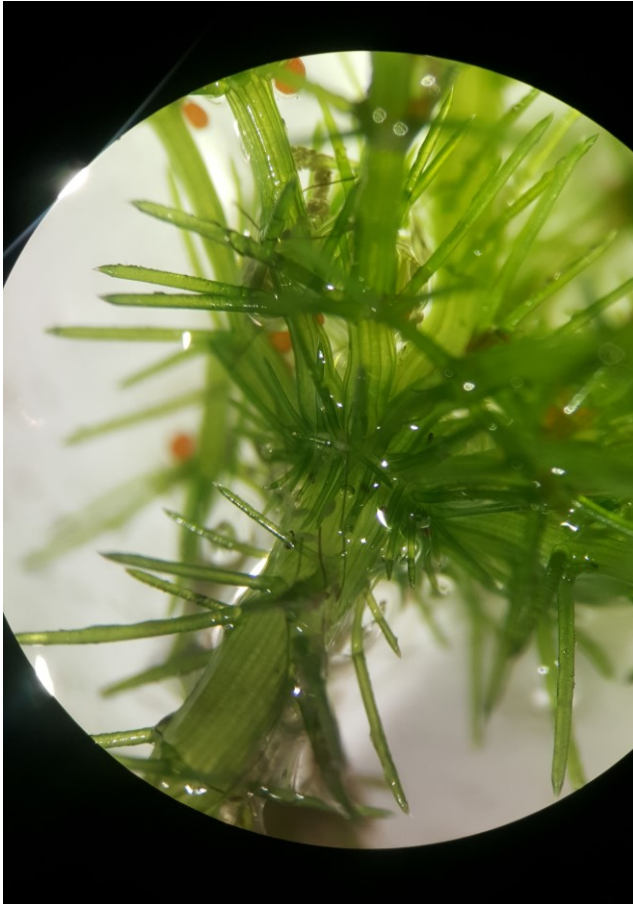
Hamnskär, Eckerö. Linn Engström 2019

Storklyndan, N Brändö. Linn Engström 2020

Sällsynta arter som påträffats under karteringarna på Åland

- Raggsträfsse (*Chara horrida*)
 - Starkt hotad

- Tuvsträfsse (*Chara connivens*)
 - Finns i Finland endast på Åland
 - Grad av hot inte bedömd

Foto: Kajsa Rosqvist

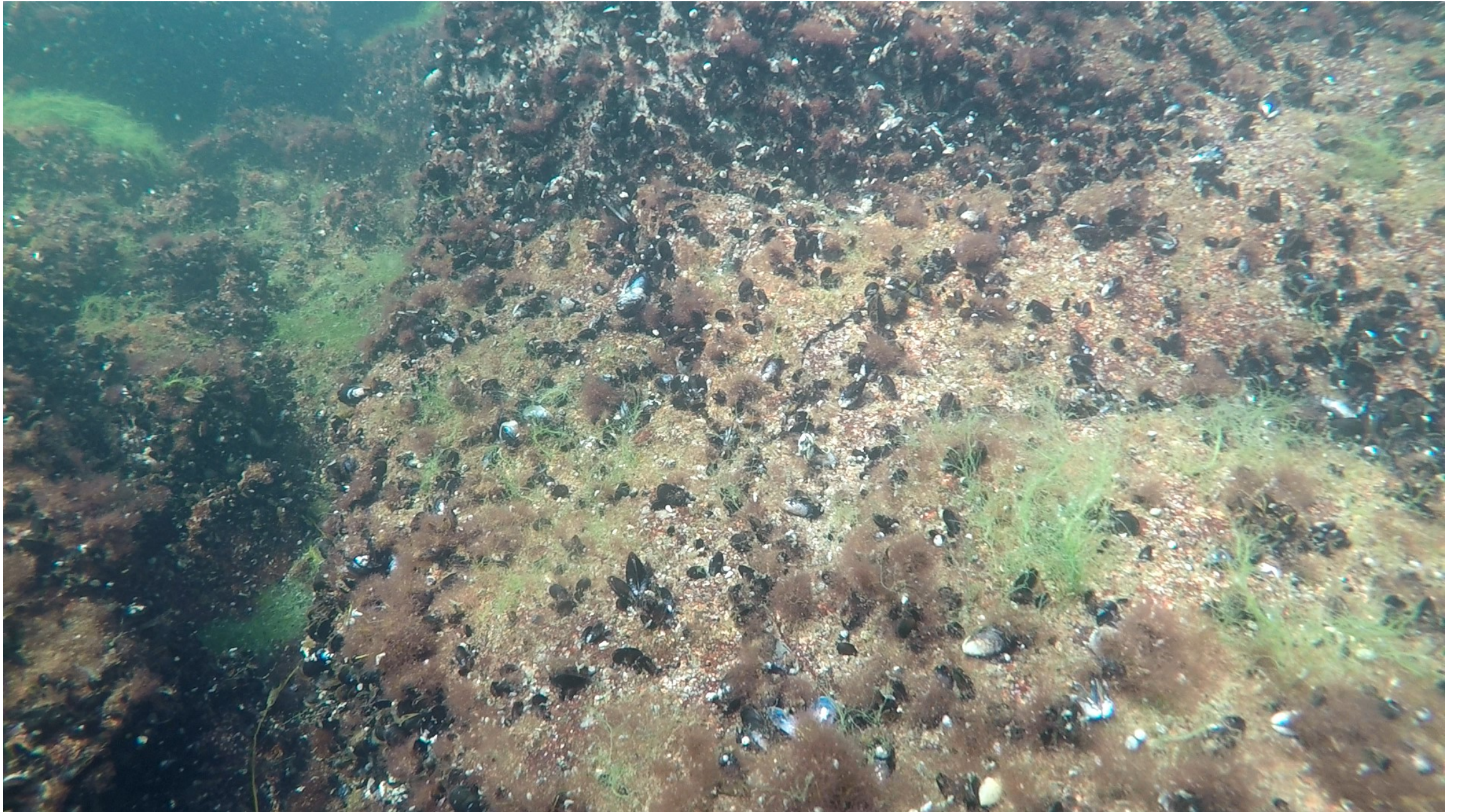
Sandbotten med ålgräs, bortnate, ålnate och trådalger

Grund hårdbotten med blåstång och trådalger, samt en tångräka

Grund klippbotten med rödalger, grönalger och blåmusslor

Grund mjukbotten med kransalger (borststräfsse/grönsträfsse, röststräfsse)

Biodiversitet i havet

- Variationen i undervattensnaturen är stor
- Olika arter och naturtyper har olika funktioner
- Mångfald bidrar till ekosystemets resiliens
- Ekosystemtjänster som vi behöver
- Viktigt att upprätthålla den biologiska mångfalden i havet

Tack!